

Ulighed og globalt samarbejde om skat

Bragt i Politiken fredag den 23. januar 2015

Den ekstreme ulighed er ude af kontrol. IBIS og Oxfam har netop i Davos ved World Economic Forum lanceret nye tal, der viser, at hvis udviklingen fortsætter, så vil den rigeste 1 % af verdens befolkning have større formue end de resterende 99 % i 2016. Samtidig med at 1 ud af 7 mennesker ikke har nok at spise, at mere end en milliard mennesker lever i fattigdom for under 8 kroner om dagen, samtidig med at vi mangler penge til at sikre uddannelse og basal sundhed til hundrede af millioner, så har vi en lille elite anført af nogle få tusind dollarmilliardærer, der opbygger så absurde store formuer, at de aldrig vil kunne bruge dem. Vi er nødt til at gøre op med den ekstreme ulighed, hvis vi vil udrydde fattigdom.

2015 er måske verdens vigtigste år, hvor verdenssamfundet har muligheden for at sætte en dagsorden for at udrydde fattigdom og redde planeten fra klimaforandringerne. I september 2015 mødes verdens ledere til FN's verdensstopmøde for at aftale de nye bæredygtige udviklingsmål frem mod 2030. I udkastet til målene *Vores Fælles Fremtid* er udryddelse af fattigdom og sult, kvalitetsuddannelse til alle, lige muligheder for kvinder og markante fremskridt i sundheden. Der er også en stigende anerkendelse af, at hvis vi ikke får bremsset den eskalerende ulighed, så er det ikke muligt at udrydde fattigdom. Derfor indeholder udkastet til de nye bæredygtigheds mål en målsætning om at reducere den økonomiske ulighed og sikre at alle uanset køn, etnicitet, religion og nationalitet har lige muligheder.

Til december 2015 mødes verdenssamfundet igen i Paris til klimatopmøde, hvor der er forhåbninger om, at nå frem til en global aftale om at bremse klimaforandringerne og afbøde de værste konsekvenser af de forandringer, der er uafvendelige.

Begge disse afgørende topmøder kræver, at der bliver fundet de nødvendige økonomiske midler til at løfte målsætningerne. Derfor har verdenssamfundet en tredje international konference i Etiopien i juli 2015 om Finansiering af Udvikling. Finansieringskonferencen er et *'make it or break it'* for om 2015 bliver dét år, hvor verden sammen sætter ambitiøse mål for udvikling og klima - eller om det bliver et flop, fordi regeringer og de globale eliter ikke vil gøre op med den ekstreme ulighed og se bort fra snævre nationale interesser.

Hvis finansieringstopmødet skal blive en succes, kræver det, at der bliver lavet kompromisser mellem rige og fattige lande. Udviklingslandene vil kræve, at de rige lande fastholder løftet om at give 0,7 % af bruttonationalproduktet i udviklingsbistand, særligt for at hjælpe de fattigste lande. Men der er desværre ikke tegn på, at der vil komme et gennembrud i form af øget bistand til udvikling og klima selvom Danmark er blandt de meget få lande, der lever op til denne gamle forpligtelse.

De rige lande har fokus på at finansiere udvikling og klimamål gennem en forstærket indsats sammen med den private sektor. Her er der både innovation og meget store midler. Desværre er de potentielt store investeringer i udviklingslandene, som de rige lande vil tage med til forhandlingerne, ofte mere båret af et ønske om at øge eksporten fra OECD-landene og har ofte kun marginale bidrag til fordel for de fattigste.

Tilmed er store dele af investeringerne i Afrika i olie og kul, der kun har ringe udviklingseffekt og ovenikøbet forværrer klimaproblematikken.

Der er dog en mulighed for at nå dét afgørende kompromis om finansiering, der kan lægge grunden for at de efterfølgende udviklings- og klimakonferencer bliver en succes. Vi véd, at udviklingslandene er de store tabere, når store selskaber og de ekstremt rige unddrager sig skat og flytter pengene i skattely. En afgørende mulighed for at sikre finansiering af udvikling er, at styrke udviklingslandenes muligheder for at mobilisere skat fra selskaber og eliten i deres egne lande. Det kræver ikke blot en stærk indsats af den enkelte regering at styrke skatteopkrævningen og lave bedre lovgivning, og ikke mindst sikre, at skattepengene bliver forvaltet gennemsigtigt og investeret i uddannelse og sundhed. Det kræver også, at vi får skrevet nogle nye globale skatteregler. Måden, vi beskatter multinationale selskaber på, er forældet og unfair.

Finansieringskonferencen i Etiopien i juli er en afgørende mulighed for at starte på at skrive nye globale skatteregler, hvor udviklingslandenes interesser står centralt og de sidder med ved bordet på lige fod. De eksisterende skatteregler er skrevet af de rige lande i OECD og påvirket af de meget stærke lobbyister fra store selskaber og revisionsbureauer. Det er en afgørende grund til, at de fattigste lande er de store tabere når skatteregnskabet bliver gjort op.

I Etiopien kan et højniveau topmøde om de internationale skatteregler fungere som startskuddet til en ny global aftale om skat, hvor udviklingslandene sidder med ved bordet på lige fod. En global aftale om nye skatteregler, der sikrer en fair beskatning af selskaber og de ekstremt rige, kan være det kompromis, der tilfredsstillende både rige og fattige lande og som kan sikre en bæredygtig finansiering af udvikling og klima. Samtidig vil en global skatteaftale kunne være et afgørende instrument til at tackle den ekstreme ulighed. Det er gambling med vores fælles fremtid, hvis Danmark og andre progressive lande ikke går efter en ambitiøs global skatteaftale.